

JOHDATUS TEKOÄLYYN

TEEMU ROOS

HELSINGIN YLIOPISTO

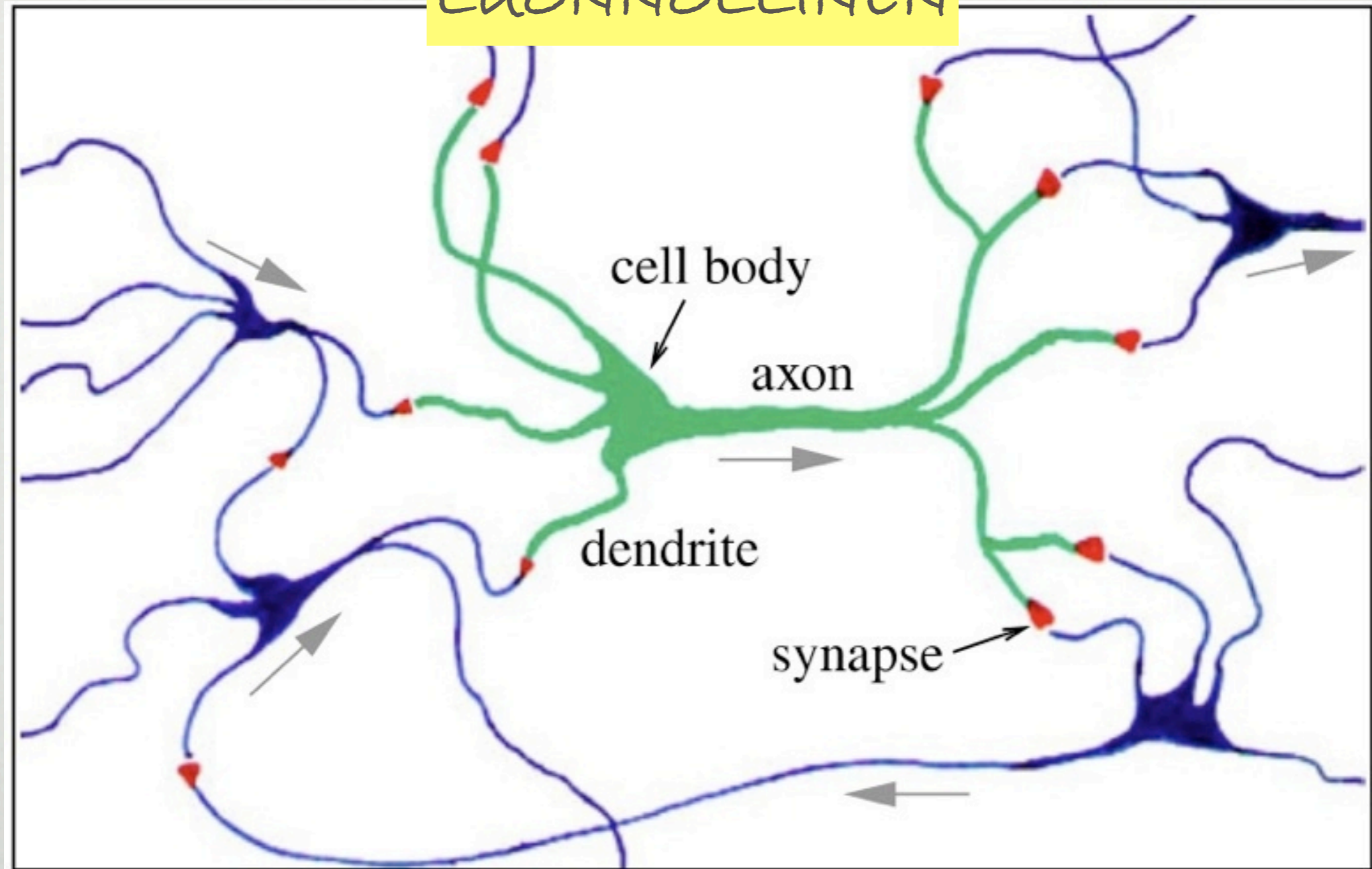
NEUROVERKOT

- * TURINGIN KONE (TAI "TAVALLINEN" OHJELMOINTI) VAIN YKSI LASKENNAN MALLI
- * ELÄINTEN HERMOSTOSSA LASKENTA ERILAISTA:
  - RINNAKKAISUUS
  - STOKASTISUUS (SATUNNAISUUS)
  - MASSIIVINEN SKAALA
  - ADAPTIIVISUUS (OPPIMINEN)
- * 1940-LUVULTA ALKAEN YKSI TEKOÄLYN KESKEISIMMISTÄ IDEOISTA
- * 1960 LUVUILLA KIINNOSTUS HIIPUI
- * 1980-LUVULTA ALKAEN UUSI AALTO

NEUROVERKOT

LUONNOLLINEN

NEUROVERKOT

KEINOTEKOINEN

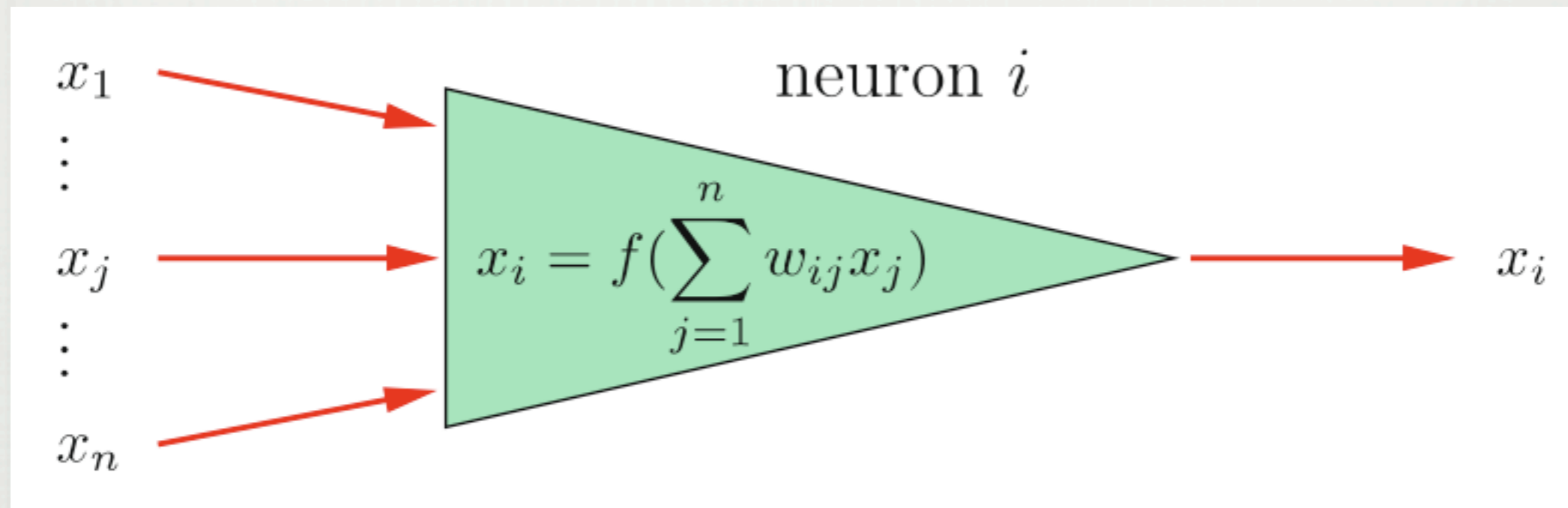
KOPIOITU VAIN IDEA:
JOUKKO YKSIN-
KERTAISIA PROSES-
SOREITA, JOTKA KYTKE-
TÄÄN YHTEEN SUU-
REKSI VERKOKSI.

OIKEAT VS KEINOTEKOISET NEUROVERKOT

- * OIKEAT NEURONIT TOIMIVAT **EPÄSYNKRONISESTI** (ERI NEURONIT SUORITTAVAT LASKENTA-ASKELEEN ERI AIKAAN) — KEINOTEKOISET (USEIN) **SYNKRONISESTI**
- * OIKEAT NEURONIT VÄLITTÄVÄT **BINÄÄRISIÄ** SIGNAALEJA (PÄÄLLÄ/POIS) — KEINOTEKOISET (USEIN) **JATKUVA-ARVOISIA**
- * OIKEISSA NEUROVERKOISSA ESIINTYY (USEIN) **TAKAISINKYTKENTÄÄ** — KEINOTEKOISISSA HARVEMMIN
- * OIKEAT NEUROVERKOT OVAT **MASSIIVISIA** — KEINOTEKOISET (LÄHES KOSKAAN) EIVÄT

PERUSESIMERKKI

- * SYÖTTEET $x_1, \dots, x_n$
- * PAINOKERTOIMET $w_{i1}, \dots, w_{in}$
- * AKTIVAATIOFUNKTIO $f \Rightarrow$ TULOSTE x_i
- * HUOM: TULOSTE VOI OLLA TOISEN NEURONIN SYÖTE

NEUROVERKKOTYYPPEJÄ

---

1. **ETEENPÄIN SYÖTTÄVÄ** (FEEDFORWARD) VERKKO:
  - NEURONITJÄRJESTYKSESSÄ $A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow D \rightarrow \dots$
2. **TAKAISINKYTKETTYVÄ** (RECURRENT) VERKKO:
  - YHTEYDET MUODOSTAVAT SYKLEJÄ: $A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow A \rightarrow B \rightarrow C \rightarrow \dots$
3. **ITSEORGANISOIVA** (SELF-ORGANIZING) VERKKO
  - VERKON SOLMUT KILPAILEVAT SIITÄ, KUKA SAA AKTIVOITUA

Tietotekniikkauutiset

E-mail SPAM detection has been renewed

A new spam detection system is now in use for all users. The the detection rate and rate of false positives should be better system.

<http://www.cs.helsinki.fi/uutiset/75335>

* Kaikki uutiset ja tapahtumat sekä ohjeet syötteiden tilaami
[/uutiset](#)

AKTIVOITUA

NEUROVERKKOTYYPPEJÄ

Login

HowScoresAreAssigned

Home Wiki RecentChanges FindPage HelpContents **HowScoresAreAssigned**

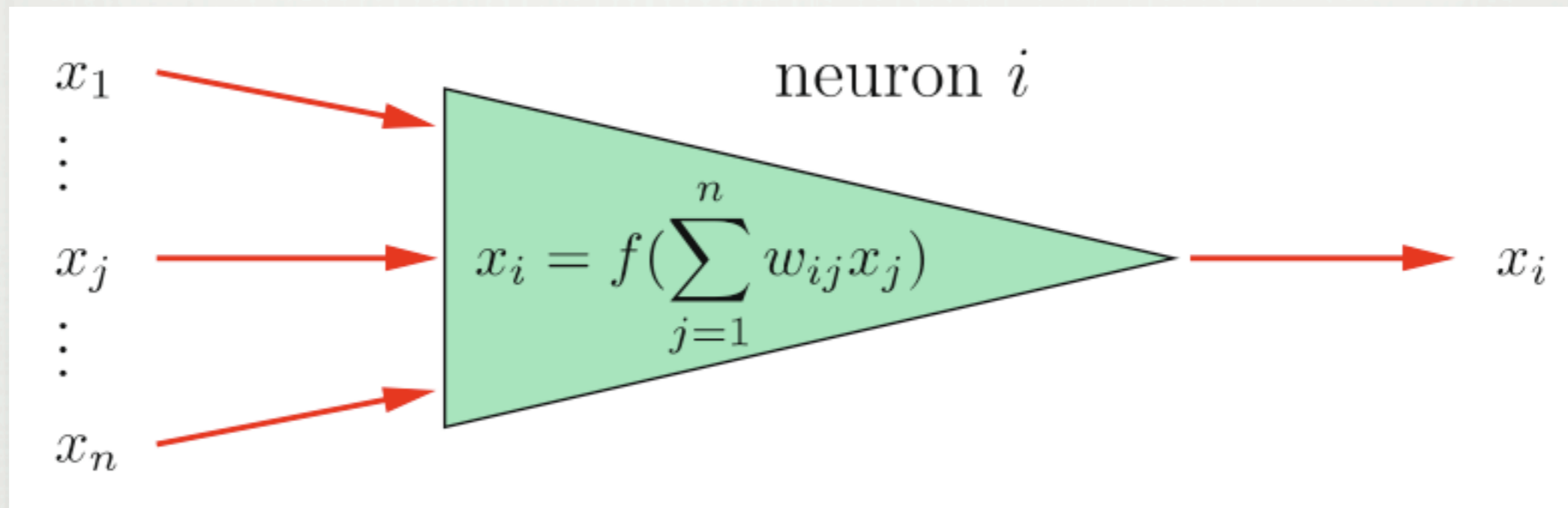
Immutable Page Info More Actions: ▾

How are the scores assigned?

The scores are assigned using a neural network trained with error back propagation ([Perceptron](#)). B number of false positives and false negatives.

A list of the rules and their assigned scores is at [tests](#).

ETEENPÄINSYÖTTÄVÄ VERKKO: CASE PERSEPTRONI

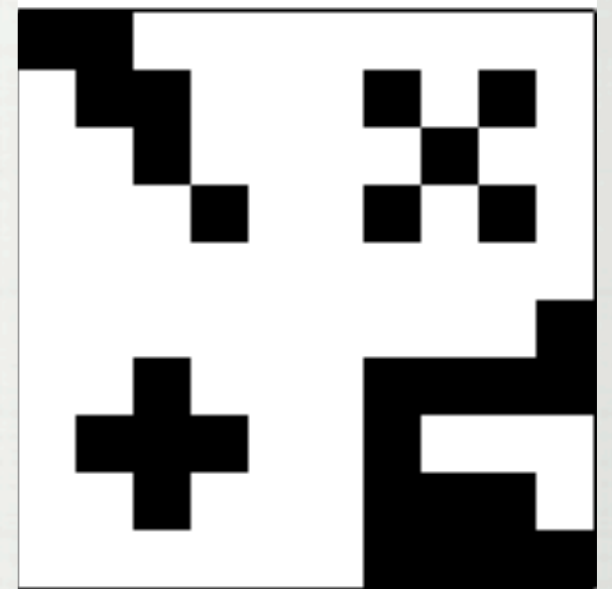

- * SYÖTTEET JOKO REAALI- TAI BINÄÄRILUKUJA
- * PAINOKERTOIMET REAALILUKUJA
- * AKTIVAATIOFUNKTIONA f ON KYNNYSFUNKTIO:

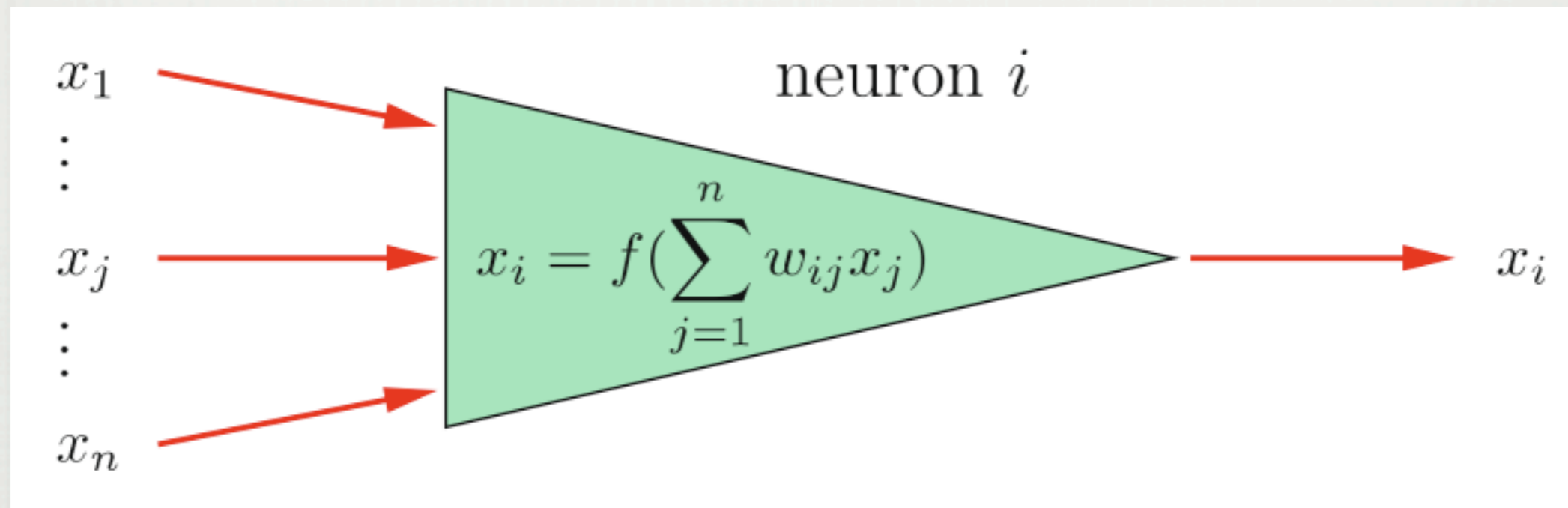
$$f(z) = \begin{cases} 0, & \text{JOS } z < 0, \\ 1, & \text{MUUTEN} \end{cases} \quad \left(z = \sum_{j=1}^n w_{ij} x_j \right)$$

PERSEPTRONI

- * TAVOITE SAADA TULOSTE SOPIMAAN YHTEEN OIKEAN VASTAUKSEN KANSSA
- * SYÖTE VOI OLLA ESIM LÄJÄ PIKSELEITÄ
- * TAVOITE TUNNISTAA ONKO KYSEESSÄ TIETTY HAHMOK
- * PAINOKERTOIMIEN MÄÄRÄÄMINEN SITEN ETTÄ TOIMII, SAATTAA OLLA TYÖLÄSTÄ
- * RATKAISU: **KONEOPPIMINEN**, ELI OPITAAN PAINOT DATASTA

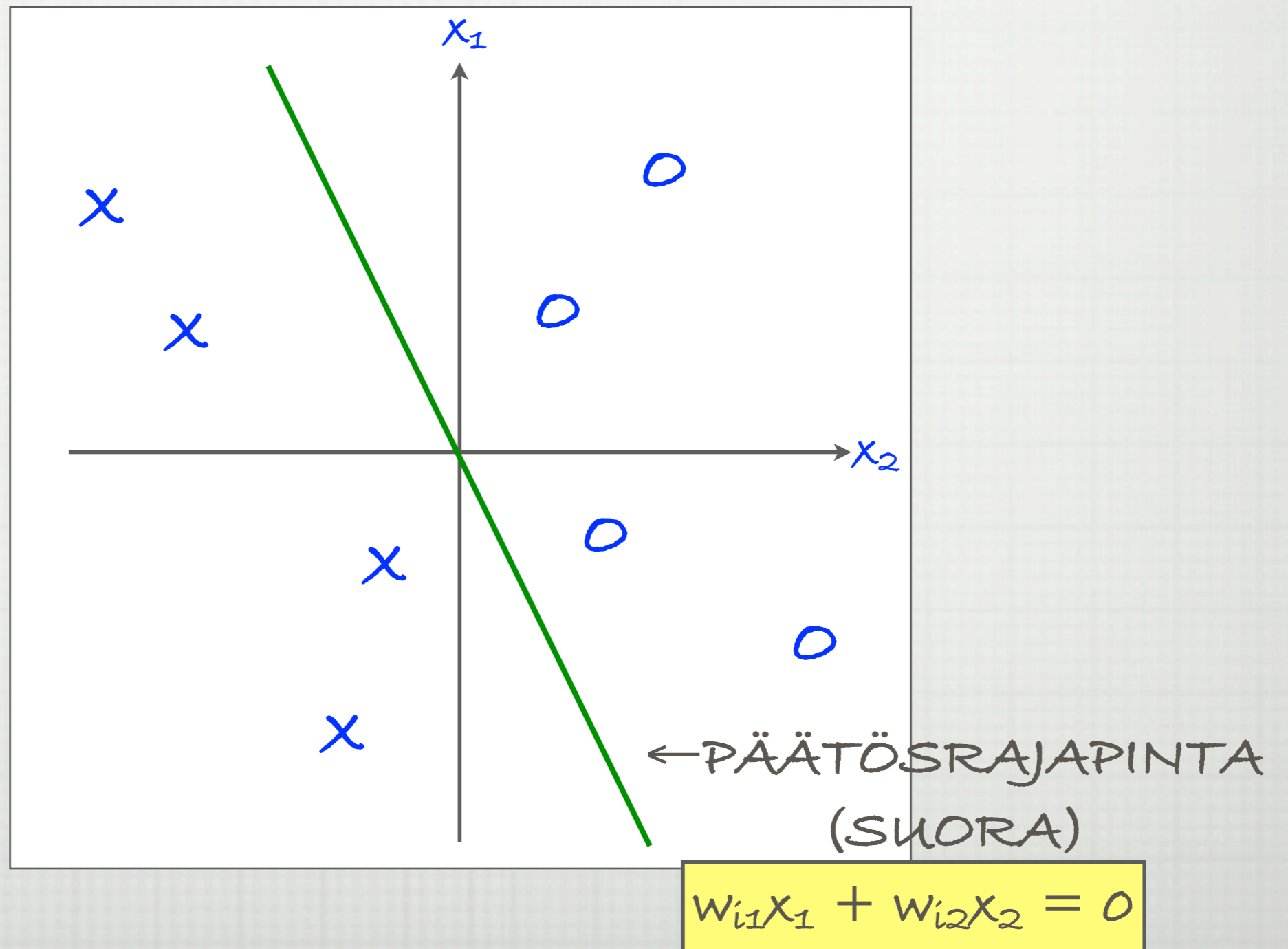

PERSEPTRONI

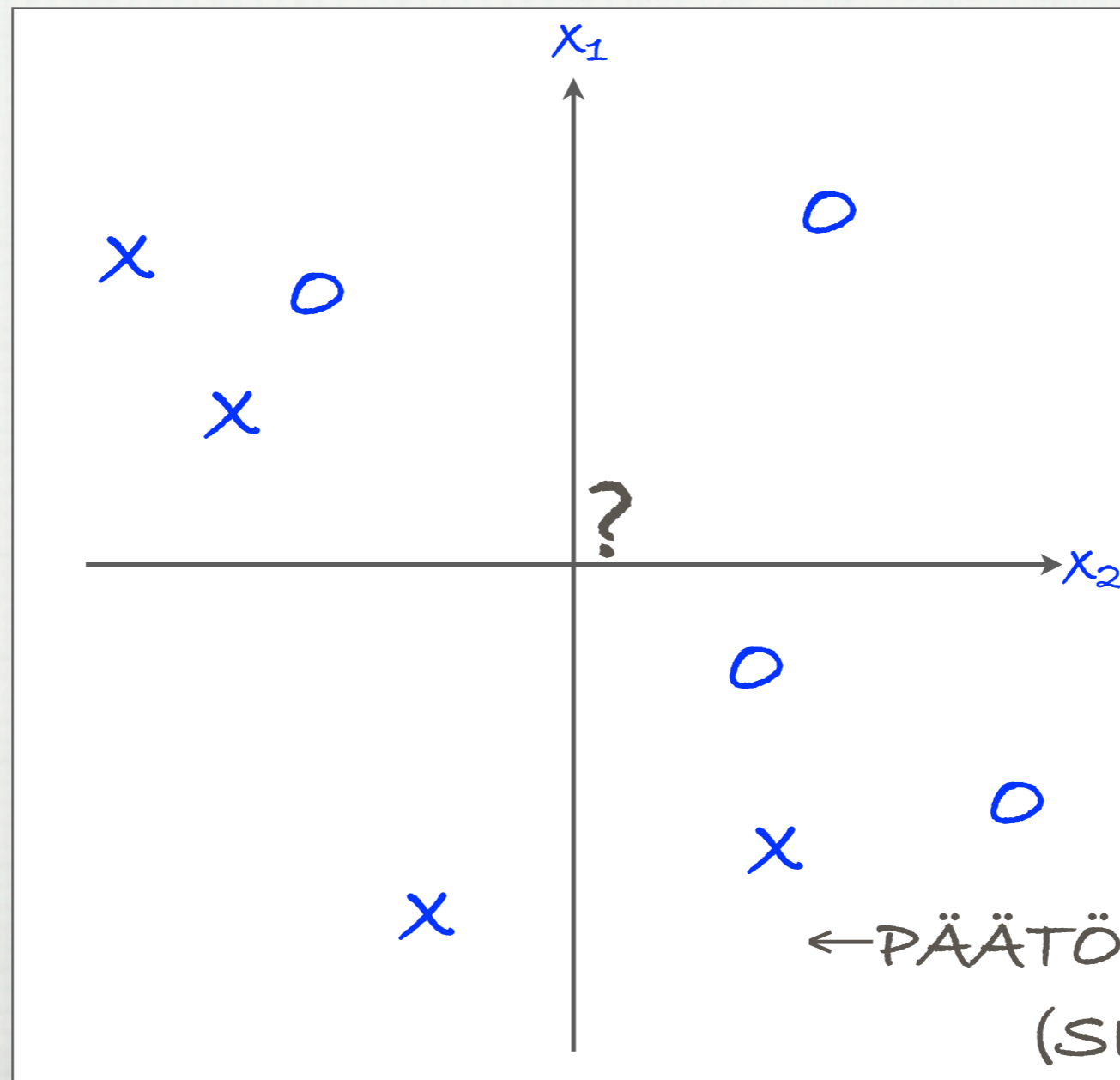

- * PAINOKERTOMIEN VAIKUTUS AKTIVAATIOFUNKTION ARGUMENTTIIN $\sum_{j=1}^n w_{ij} x_j$ ON LINEAARINEN
- * PÄÄTÖSRAJAPINTA, JOKA MÄÄRÄÄ TULOSTEEN ON SIKSI "HYPERTASO" (PINNAN KORKEADIMENSIONINEN YLEISTYS)
- * 2D: $x_i = 1$, JOS PISTE $x = (x_1, x_2)$ ON ORIGON KAUTTA KULKEVAN SUORAN "OIKEALLA" PUOLELLA

PERSEPTRONI

PERSEPTRONI

← PÄÄTÖSRAJAPINTA
(SUORA)

PERSEPTRONI

* PERSEPTRONIALGORITMI (ROSENBLATT, 1958)

PERCEPTRON-LUOKITTELIJA(Data):

$w = [0, \dots, 0]$ // painovektori. dimensio= n ; sama kuin datan

while Luokitteluvirhe(Data, w) > 0

$x =$ PoimiSatunnainenEsimerkki(Data)

$z = w_1 x_1 + \dots + w_n x_n$ // kynnysfunktion argumentti

if $z \geq 0$ **and** $y = 0$: // luokiteltiin nolla rastiksi

$w = w - x$

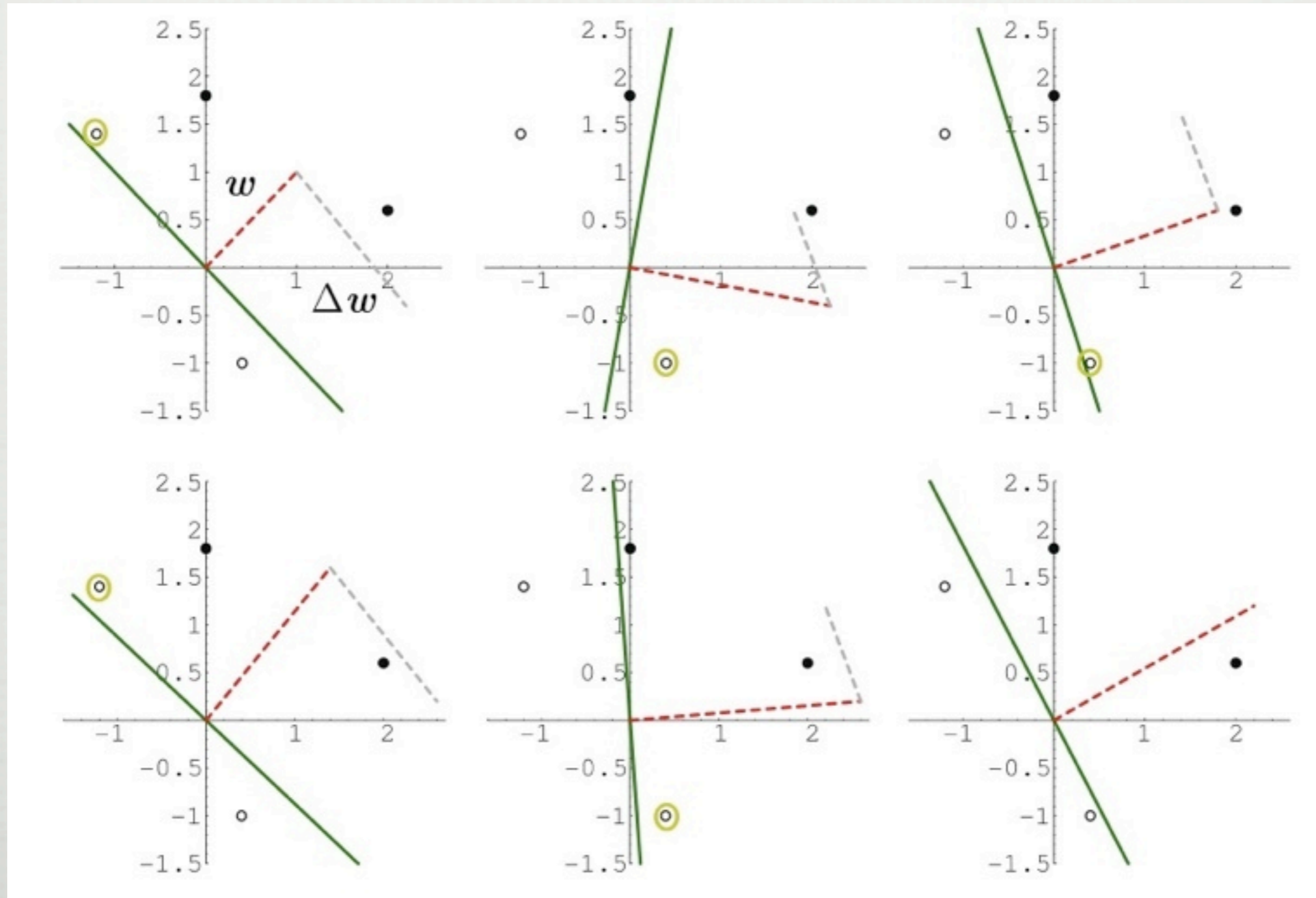
if $z < 0$ **and** $y = 1$: // luokiteltiin rasti nollaksi

$w = w + x$

end-while

return(w)

PERSEPTRONI

PERSEPTRONI

PERUSONGELMA:

- * PERSEPTRONIALGORITMI LÖYTÄÄ ENNEN PITKÄÄ OIKEAN PÄÄTÖSRAJAPINNAN, JOS (!) SELLAISEN ON OLEMASSA
- * OIKEA PÄÄTÖSRAJAPINTA ON OLEMASSA $\Leftrightarrow$ AINEISTO ON "LINEAARISESTI EROTELTAVISSA"
- * MUUSSA TAPAUKSESSA SE JÄÄ IKKUISESTI MUUTTELEMAAN PAINOJA

PERSEPTRONIN
YLEISTYKSET EIVÄT
KUULU KOEALUEESEEN

PERSEPTRONI

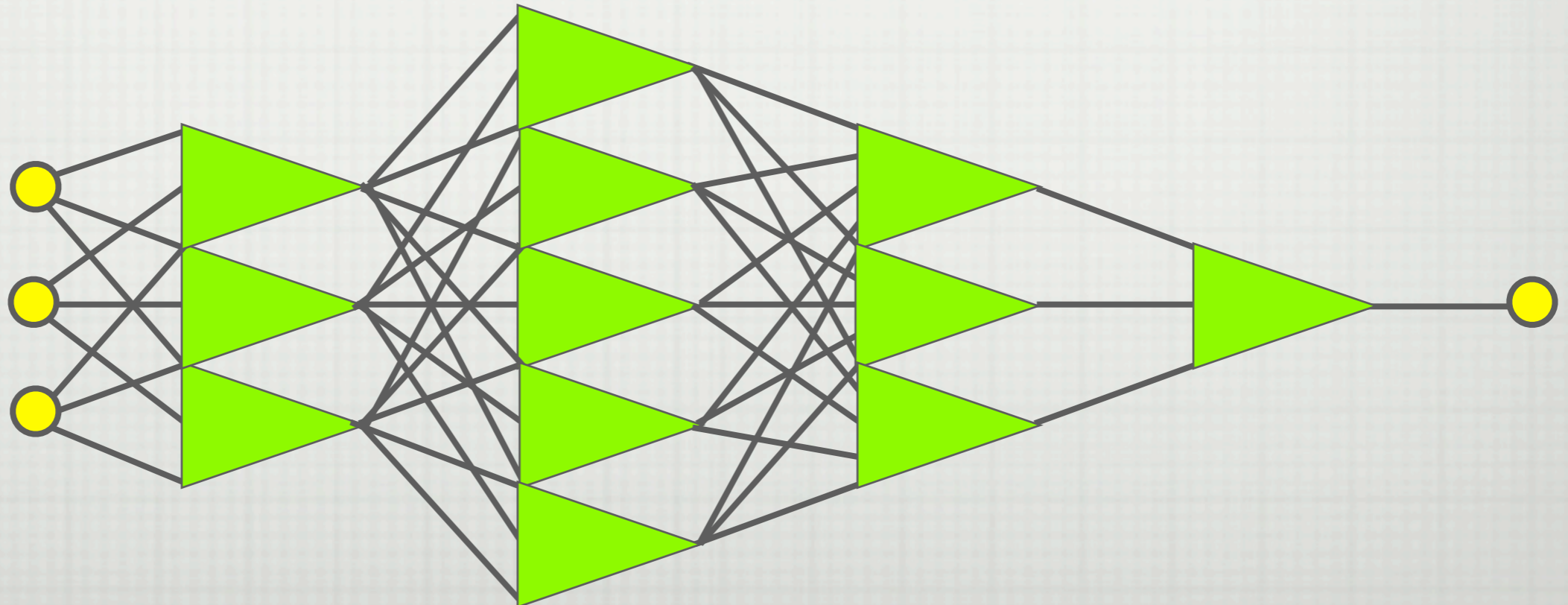

YLEISTYKSIÄ:

PERSEPTRONI

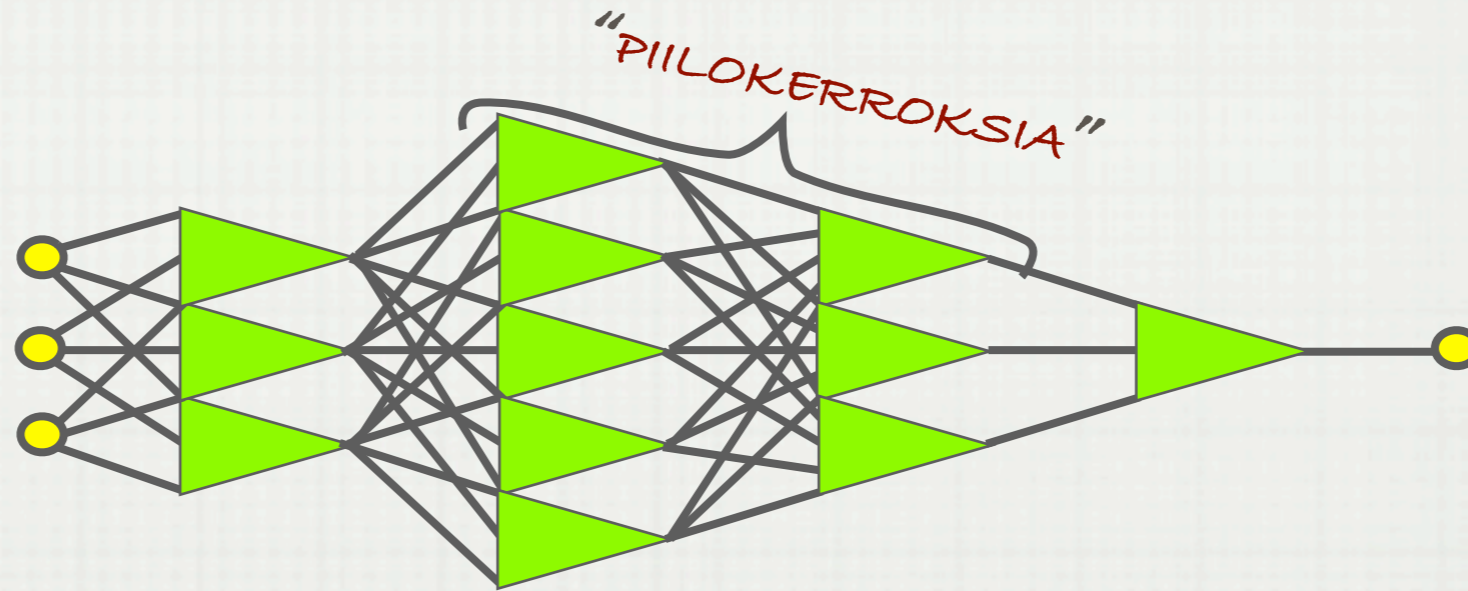
YLEISTYKSIÄ:

- * OPPIMISALGORITMIA SÄÄTÄMÄLLÄ VOIDAAN LÖYTÄÄ **PARAS MAHDOLLINEN** (PIENIMMÄN VIRHEEN) RAJAPINTA
⇒ TOIMII MYÖS SILLOIN KUN DATA **EI** LIN. EROTELTAVISSA
- * MONIKERROSPERSEPTRONI!

MONIKERROSPERSEPTRONI

AKTIVAATIOFUNKTIO EI YLEENSÄ KYNNYSFUNKTIO, VAAN JOTAIN MUUTA. TULOSTEARVOT YLEENSÄ REAALILUKUJA

UNIVERSAALI MALLI: PYSTYY ESITTÄMÄÄN "MITÄ VAAN" (JOS PIILOKERROSTEN NEURONEITA RIITTÄVÄSTI)!

MONIKERROSPERSEPTRONI

MONIKERROSPERSEPTRONI

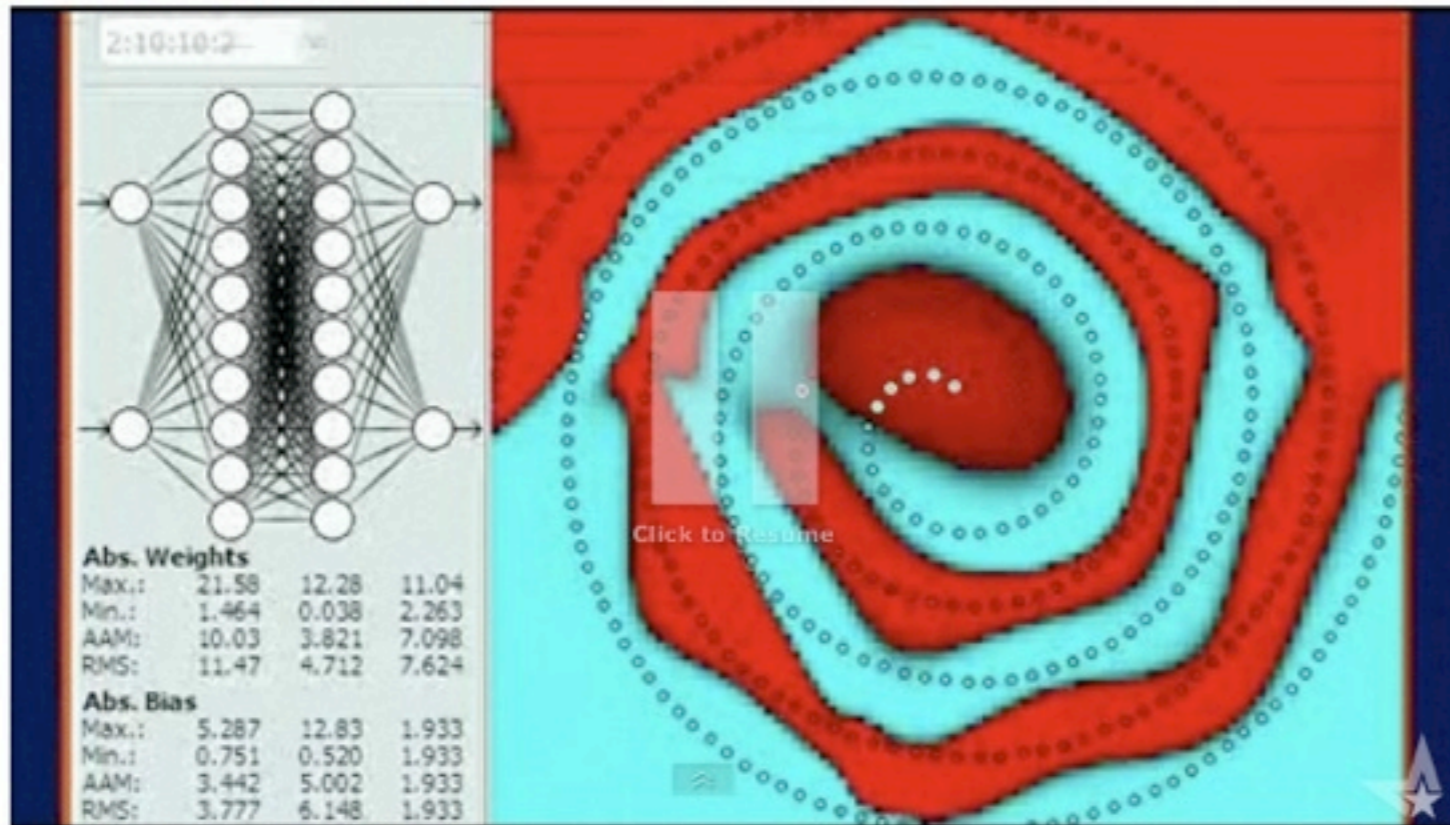
- * PIILOKERROKSET TEKEVÄT OPPIMISESTA VÄHÄN HAASTAVAMPAA
- * TAKAISINVIRTAUSALGORITMI (BACKPROPAGATION):
  - ARVIOIDAAN JOKAISEN SOLMUN KOHDALLA PALJONKO SE AIHEUTTAA VIRHETTÄ JA KORJATAAN SEN MUKAAN
- * EI VÄLTTÄMÄTTÄ LÖYDÄ PARASTA RATKAISUA VAAN LOKAALIN OPTIMIN

MONIKERROSPERSEPTRONI

Neural Network Classification - Two Spirals Problem

Tags: Two Spirals, Two Spiral, Neural Network, Neural Networks, Snn, Sharky, Classification, Recognition, Ai, Artificial Intelligence, Ci, Computational Intelligence, Backpropagation, Supervised Learning, Machine Learning, Neuron, Perceptron, Two-spirals, Two-s

0
+1 Tykkä

0:32/2:25

GET YOUR GAMING FIX AT GAMER LOOP CLICK HERE

Share tweet Stumble

Varaa lomasi upeasta

Holiday Club Saimaasta. Tutustu ja varaa elämyksellinen loma!
www.HolidayClub.fi/Saimaa

SuomiCom Laajakaista

ÄlyTV - Facebook telkkarissa. Tutustu ja voita Samsung SmartTV
www.SuomiCom.fi/SmartTV

Chinese Video dating

10000+ Chinese women for Live chat. Join Free & You can meet her now!
www.Asiamatch.com

Great Film Reviews

Watch Contagion in cinemas from 21.10. Can they beat the virus?
WarnerBros.co.uk/Contagion

AdChoices

Video Recommendations

02:30 Bear Grylls: Paragliding Over Mt. Everest
43922 Views
PROMOTED

00:44 Why Immelt Sold NBC Universal - Season 44 - Epi...
935 Views
By CBS

01:18 Christina Milán Interview Talks About Working o...
1,093 Views
By blacktreetv

02:15 Will Skudin: Big Wave Surfing

MONIKERROSPERSEPTRONI

Neural Network Classification - Two Spirals Problem

Tags: Two Spirals, Two Spiral, Neural Network, Neural Networks, Snn, Sharky, Classification, Recognition, Ai, Artificial Intelligence, Ci, Computational Intelligence, Backpropagation, Supervised Learning, Machine Learning, Neuron, Perceptron, Two-spirals, Two-s

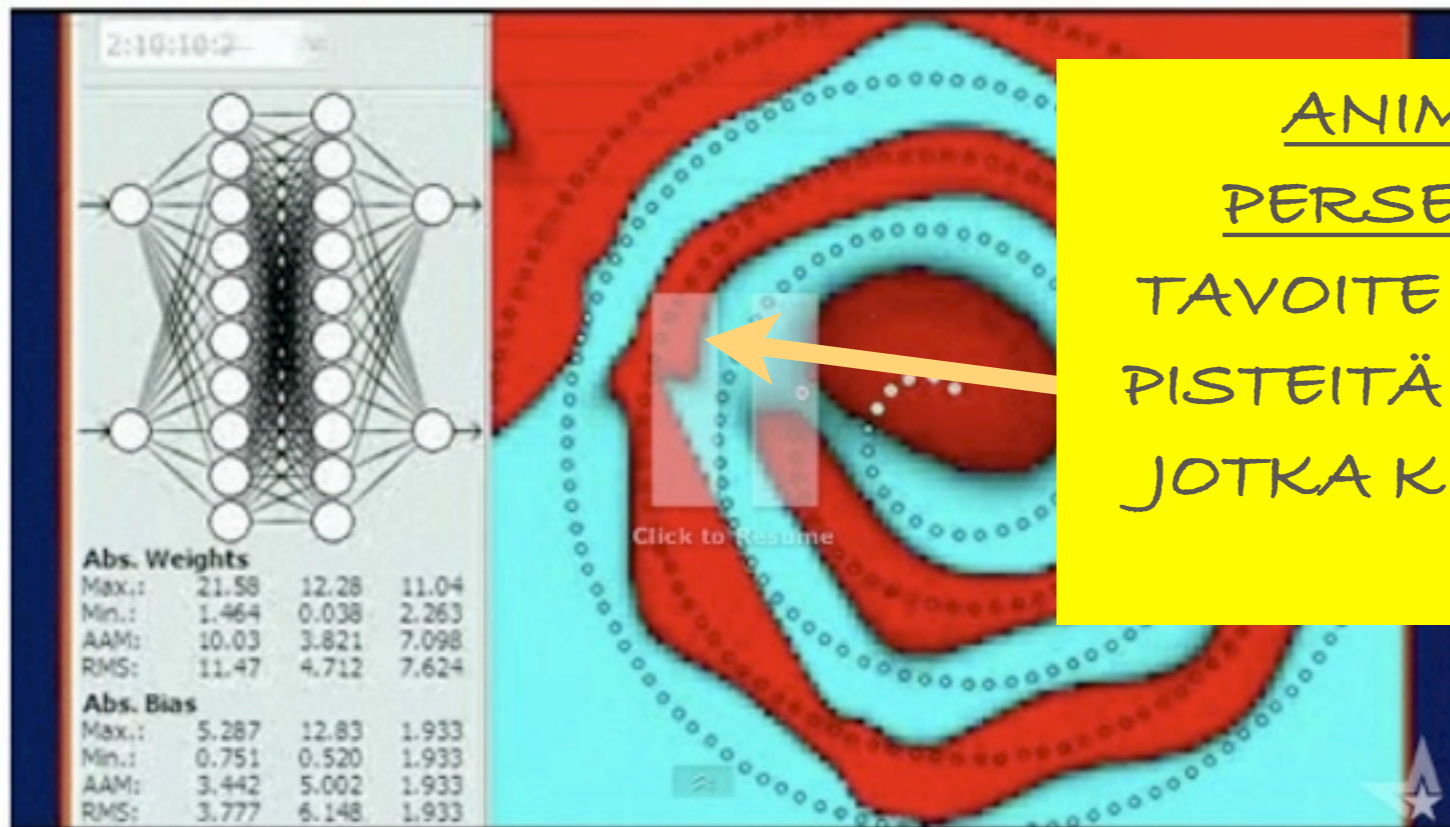
0
+1 Tykkä

Varaa lomasi upeasta

Holiday Club Saimaasta. Tutustu ja varaa elämyksellinen loma!
www.HolidayClub.fi/Saimaa

SuomiCom Laajakaista

ÄlyTV - Facebook telkkarissa. Tutustu ja voita Samsung SmartTV
www.SuomiCom.fi/SmartTV

ANIMAATIO MONIKERROSPERSEPTRONIN OPPIMISESTA:
TAVOITE LUOKITELLA (X,Y)-TASON PISTEITÄ KAHTEEN ERI LUOKKAAN, JOTKA KUMPIKIN OVAT SPIRAALIN MUOTOISIA.

0:32/2:25

GET YOUR GAMING FIX AT GAMER LOOP CLICK HERE

Share tweet Stumble

00:44 Why Immelt Sold NBC Universal - Season 44 - Epi...
935 Views
By CBS

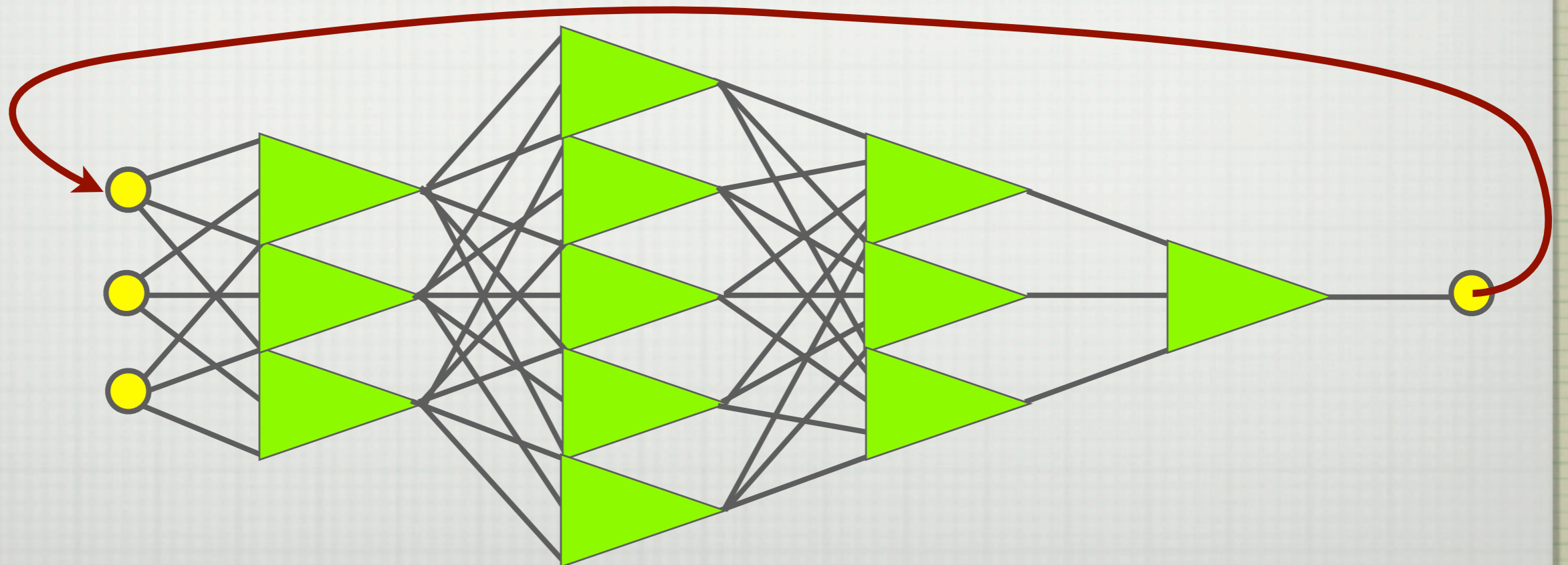
01:18 Christina Milan Interview Talks About Working o...
1,093 Views
By blacktreetv

07:15 Will Skudin: Big Wave Surfing

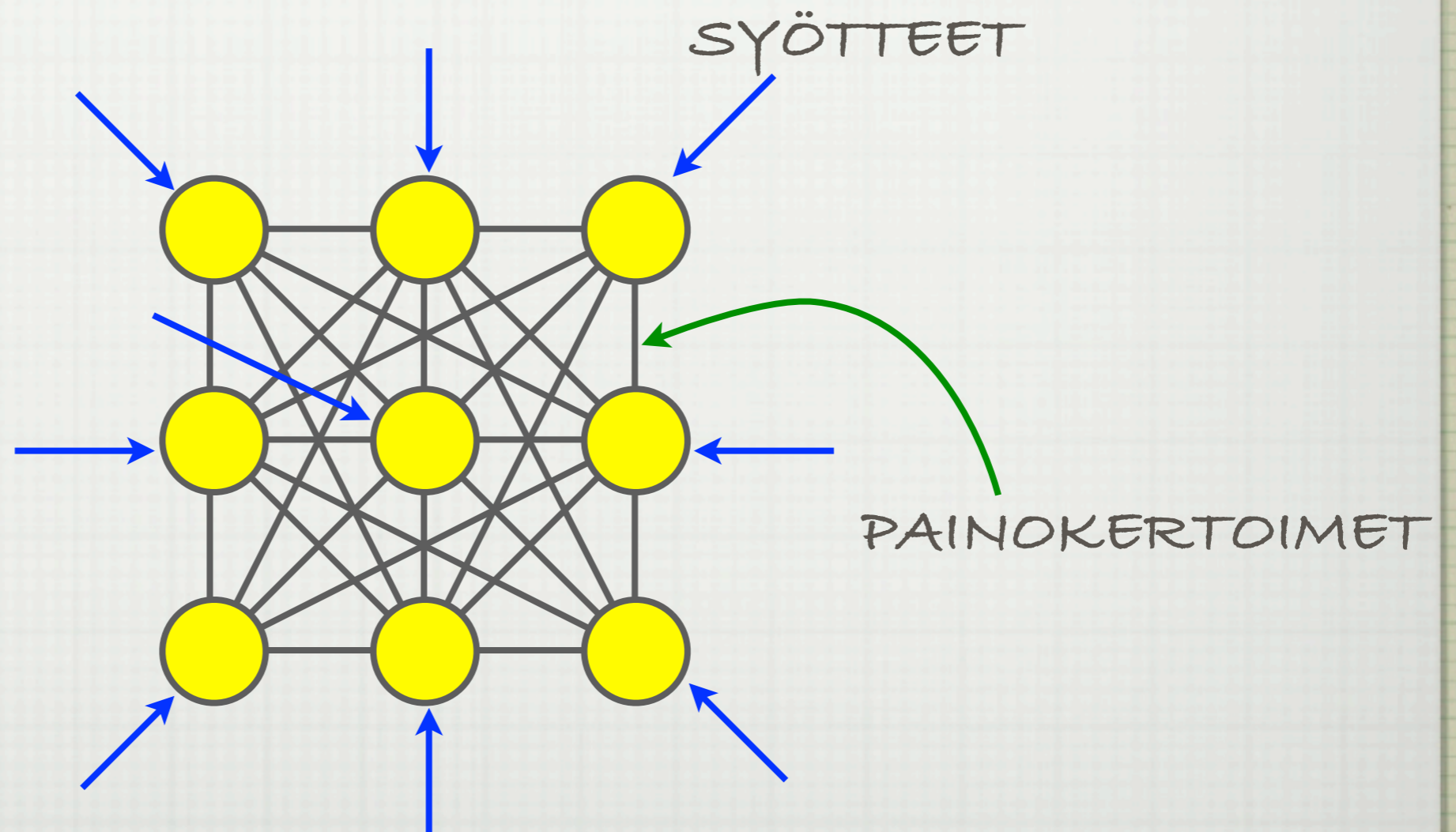
TAKAISINKYTKETYVÄ NEUROVERKKO

- ✱ NEURONI VOI VAIKUTTA A MUIDEN NEURONIEN KAUTTA OMIIN SYÖTTEISIINSÄ
- ✱ TAKAISINKYTKENTÄ AIHEUTTAA MONIMUTKAISIA DYNAAMISIA ILMIÖITÄ:

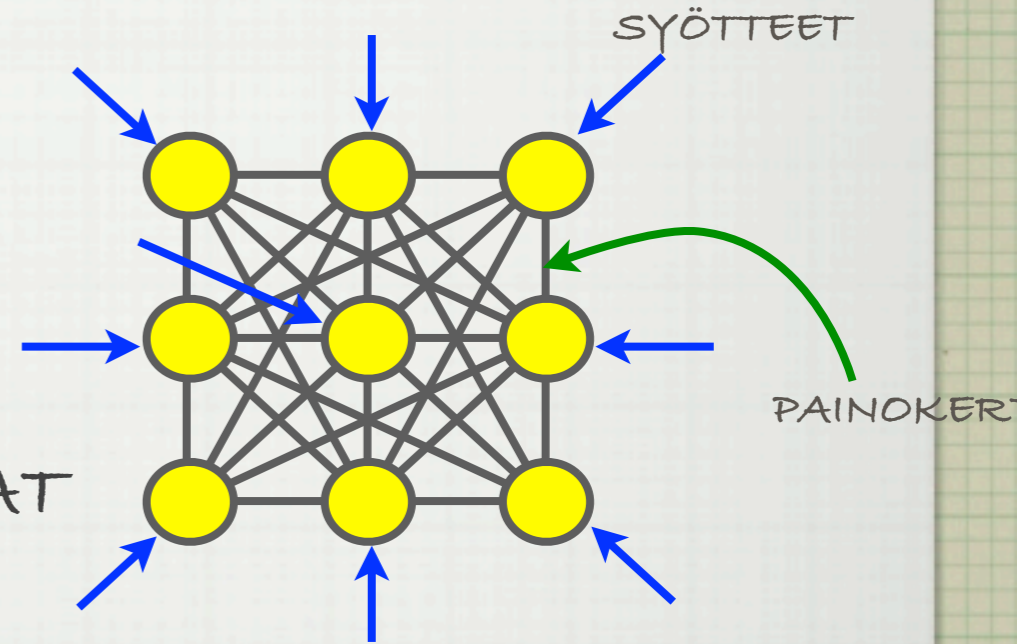
TAKAISINKYTKYTYVÄ VERKKO: CASE HOPFIELDIN VERKKO

TAKAISINKYTKYTYVÄ VERKKO: CASE HOPFIELDIN VERKKO

- * OPPIMINEN TAPAHTUU ESITTÄMÄLLÄ JOUKKO TILOJA (SYÖTEJOKAISILLE NEURONILLE)
- * PAINOKERTOIMET KUVAAVAT SITÄ, KUINKA USEIN KAKSI NEURONIA OVAT PÄÄLLÄ SAMANAIKAISESTI
- * KUN PAINOKERTOIMET ON OPITTU, VERKKO ALUSTETAAN HALUTTUUN ALKUTILAAN (SYÖTE)
- * NEURONIT VALITSEVAT UUDEN TILAN MUIDEN NEURONIEN TILOJEN JA PAINOKERTOIMIEN PERUSTEELLA
- * UUSI TILA TOIMII SYÖTTEENÄ SEURAAVASSA ITERAATIOSSA

HOPFIELDIN VERKKO

INTUITIO: LASKEE KUINKA
KUSEIN NEURONIT i JA j SAAVAT
SAMAN ARVON OPETUS-
DATASSA OLEVISSA
SYÖTTEISSÄ

* OPPIMISSÄÄNTÖ:

$$w_{ij} = \sum_{k=1}^N q_{ik} q_{jk} / N$$

MISSÄ

$q_{ik} = +1$ JOS NEURONI i PÄÄLLÄ
 k 'NNESSA ESIMERKISSÄ;
 -1 MUUTEN.

* NEURONIN AKTIVAATIOSÄÄNTÖ (VRT. PERSEPTRONIN TOIMINTA — SAMA SÄÄNTÖ!):

$$x_i = +1 \quad \text{JOS} \quad \sum_{j \neq i} w_{ij} x_j > 0$$

BOLTZMANNIN KONE

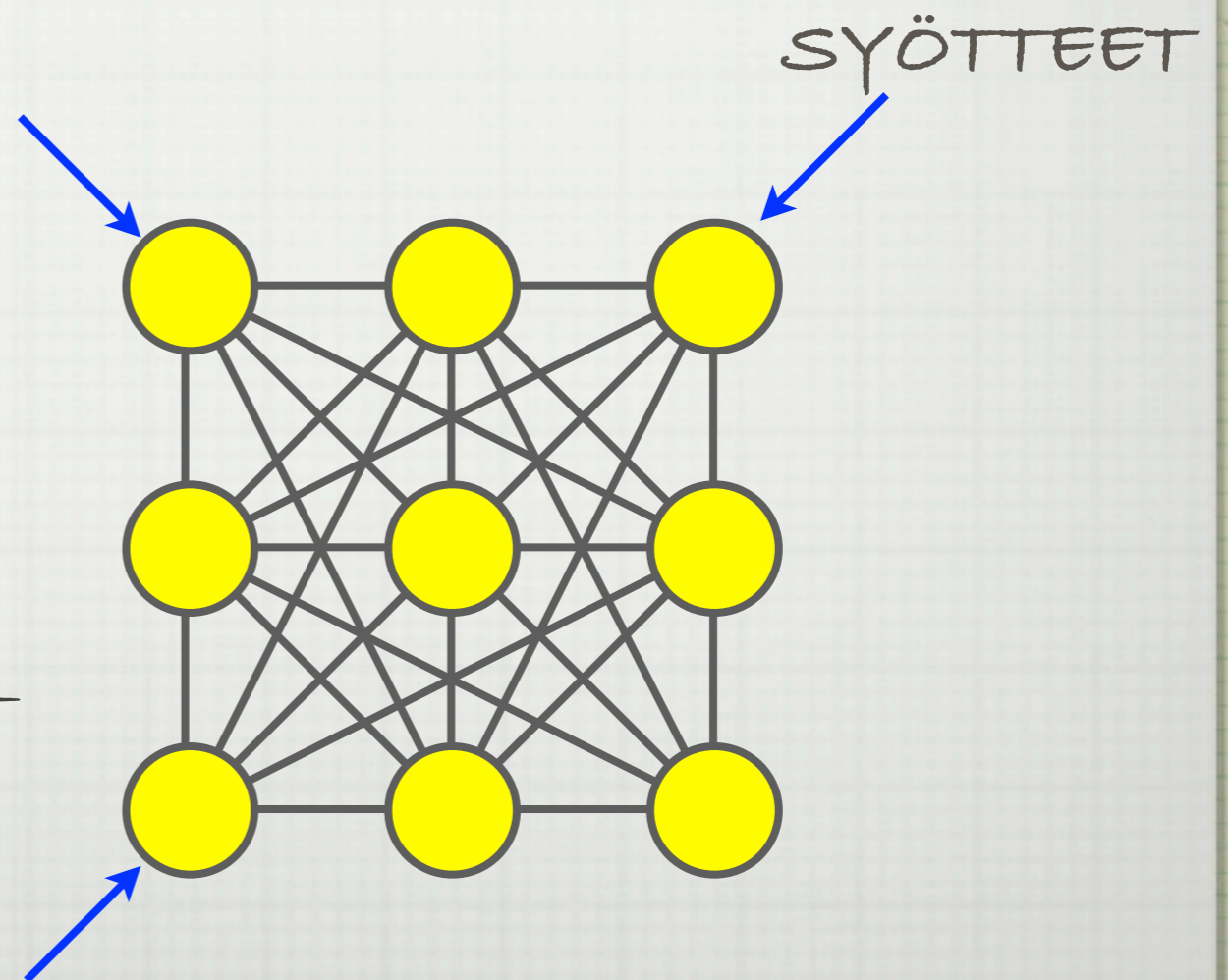
* TOINEN ESIMERKKI TAKAISINKYTKETYVISTÄ VERKOISTA

* STOKASTINEN (=SATUNNAINEN) VERSIO HOPFIELDIN VERKOISTA

* SYÖTTEINÄ USEIN VAIN OSA NEURONEISTA

* KAIKKI NEURONIT EIVÄT KYTKETTY KAIKKIIN MUIHIN

* HIEMAN ERILAINEN OPPIMIS-SÄÄNTÖ

BOLTZMANNIN KONE

SYÖTTEENÄ EPÄSELVIÄ
NUMEROITA
(PIKSELI = NEURONI)

YouTube boltzmann machine

Restricted Boltzmann Machine fantasizes MN

deeplearning 4 videos Subscribe

Hypno-Disc vs RaizerBlade

Neural Nets simulation

0:35 / 0:39

Like Add to Share

Link to this video:

VERKON TILA KEHITTYY
KOHTI OPETUSAINEISTOSSA
ESIINTYVIÄ TILOJA
(SELVEMPIÄ NUMEROITA)

TÄSSÄ SATUNNAISUUS SAA
VERKON VAELTELEMAAN
ERI NUMEROIDEN VÄLILLÄ
LOPUTTOMASTI

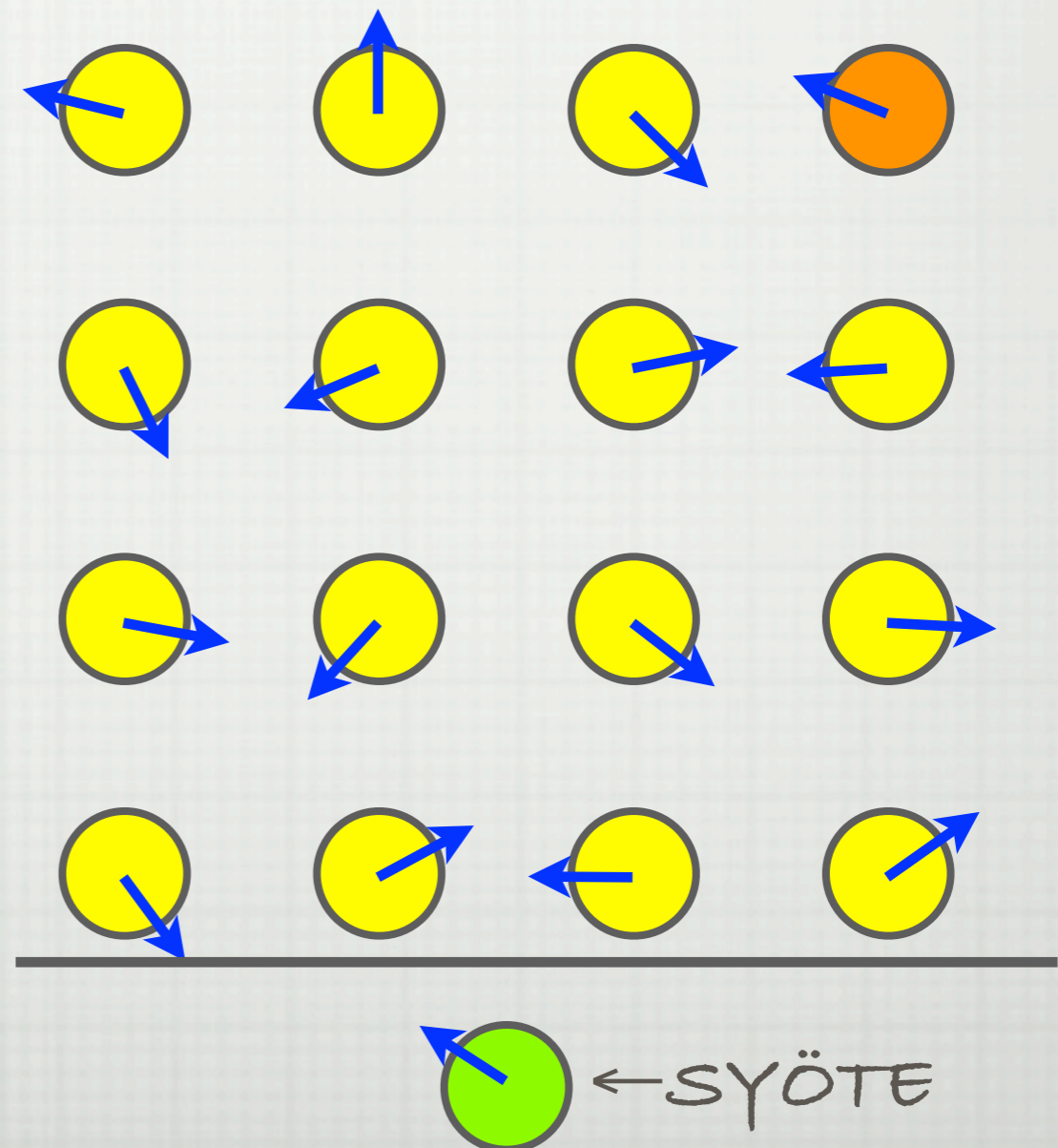
ITSEORGANISOIVA VERKKO: KOHOSIEN KARTTA

- * NEURONIT SIJAITSEVAT YLEENSÄ KAKSIULOTTEISELLA RUUDUKOLLA

- * JOKAISELLA NEURONILLA ON TILA (VEKTORI)

- * SYÖTEVEKTORI AKTIVOI NEURONIN, JONKA TILA ON SITÄ LÄHINNÄ ("VOITTAJA")

- * VOITTAJAN TILAA MUOKATAAN SITEN, ETTÄ SE MUISTUTTAA ENEMMÄN SYÖTETTÄ

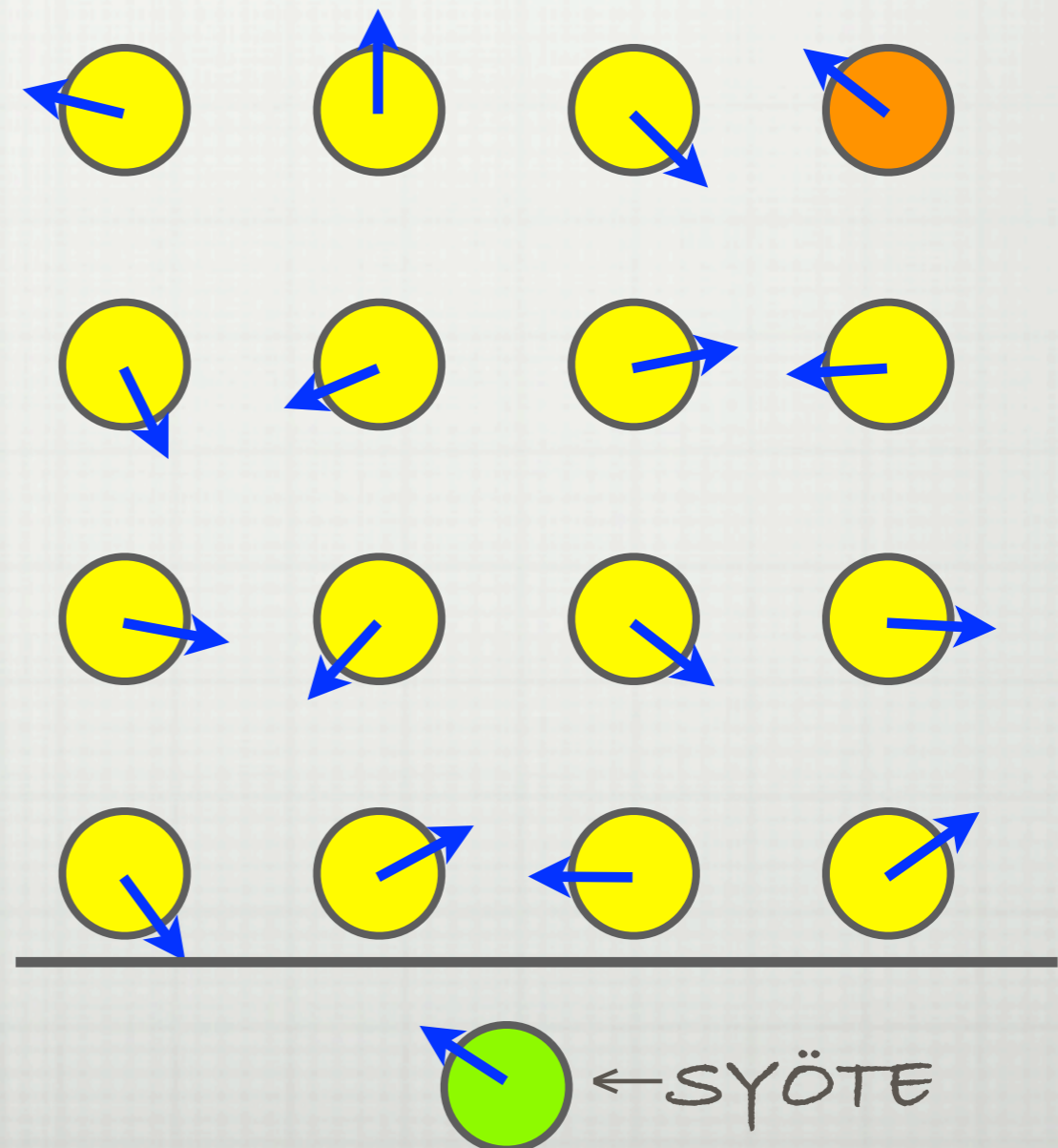
ITSEORGANISOIVA VERKKO: KOHOSIEN KARTTA

- * NEURONIT SIJAITSEVAT YLEENSÄ KAKSIULOTTEISELLA RUUDUKOLLA

- * JOKAISELLA NEURONILLA ON TILA (VEKTORI)

- * SYÖTEVEKTORI AKTIVOI NEURONIN, JONKA TILA ON SITÄ LÄHINNÄ ("VOITTAJA")

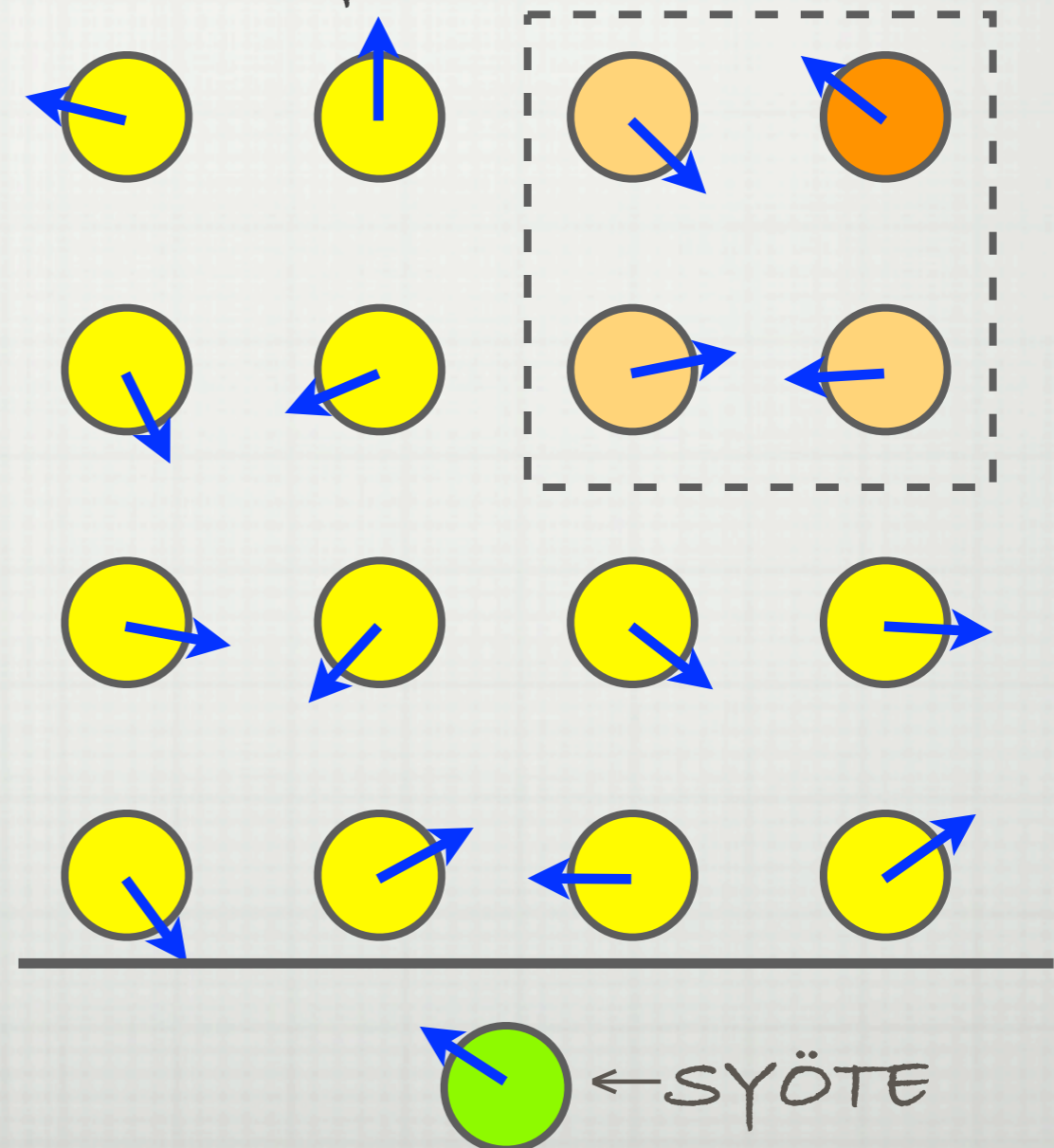
- * VOITTAJAN TILAA MUOKATAAN SITEN, ETTÄ SE MUISTUTTAA ENEMMÄN SYÖTETTÄ

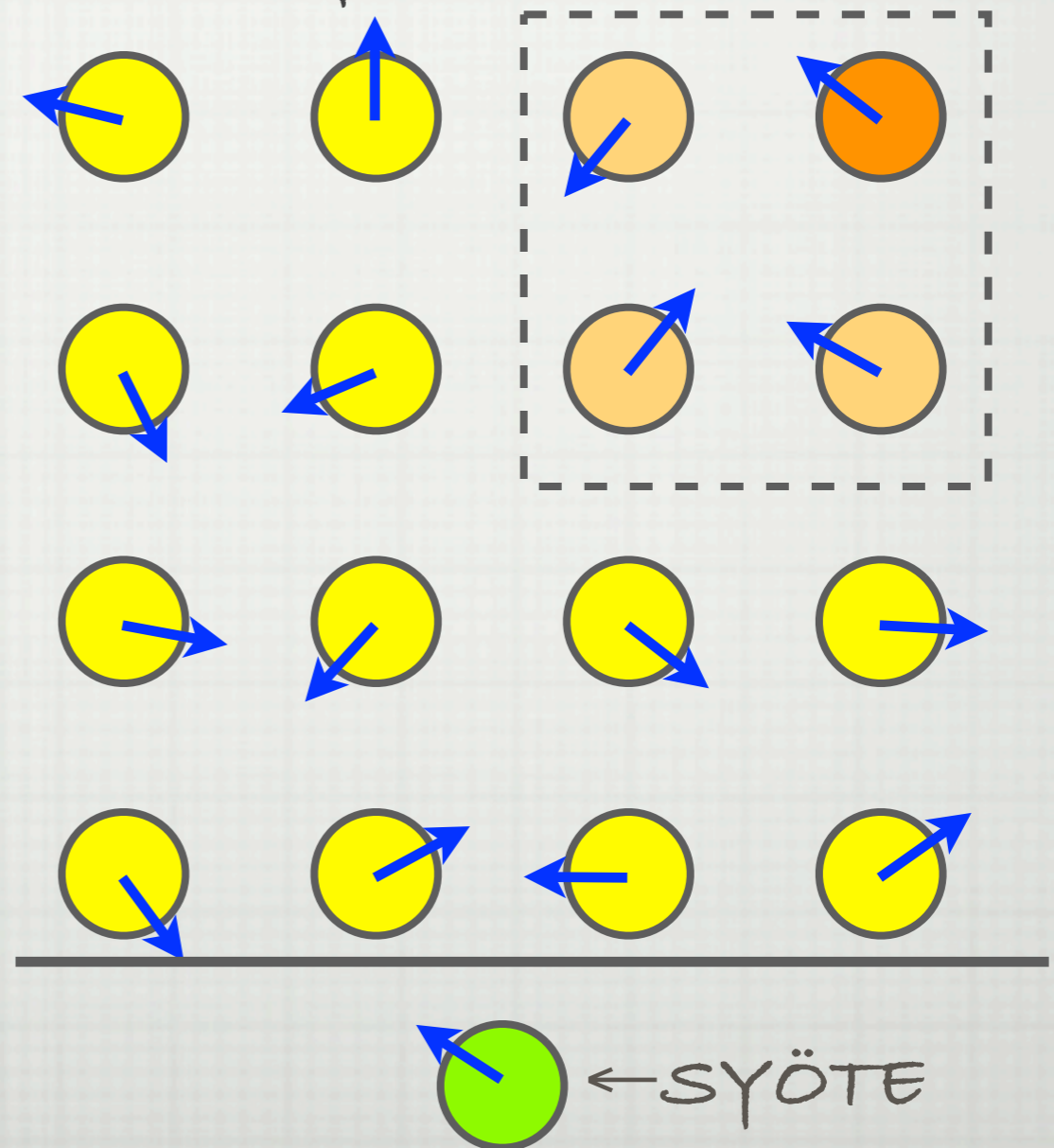
ITSEORGANISOIVA VERKKO: KOHOSIEN KARTTA

- * KARTAN POINTTINA ON, ETTÄ SAMALLA KUN VOITTAJAN TILAA MUOKATAAN, MUOKATAAN MYÖS NAAPUREIDEN TILAA

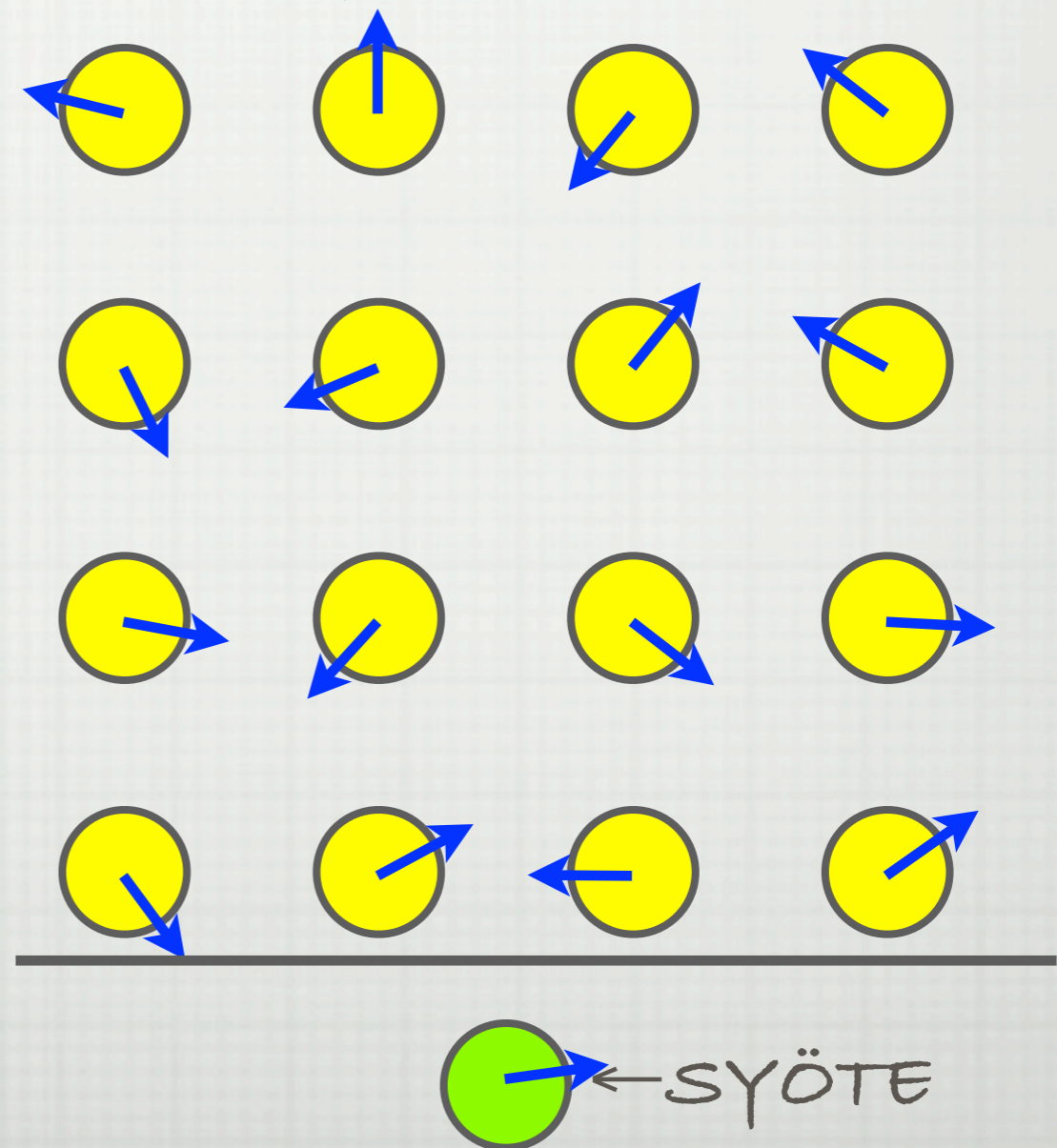
ITSEORGANISOIVA VERKKO: KOHOSIEN KARTTA

- * KARTAN POINTTINA ON, ETTÄ SAMALLA KUN VOITTAJAN TILAA MUOKATAAN, MUOKATAAN MYÖS NAAPUREIDEN TILAA

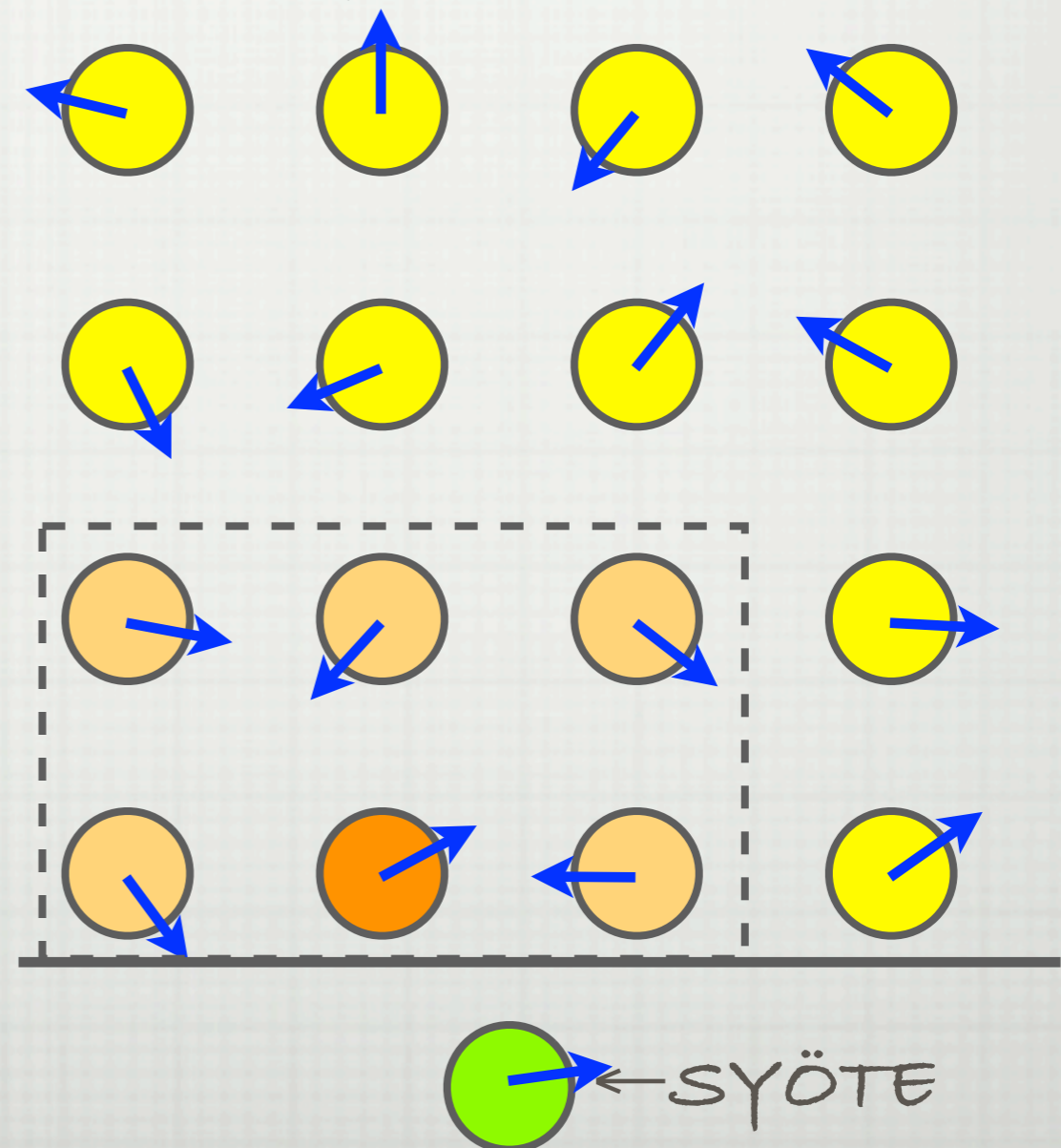
ITSEORGANISOIVA VERKKO: KOHOSIEN KARTTA

- * KARTAN POINTTINA ON, ETTÄ SAMALLA KUN VOITTAJAN TILAA MUOKATAAN, MUOKATAAN MYÖS NAAPUREIDEN TILAA

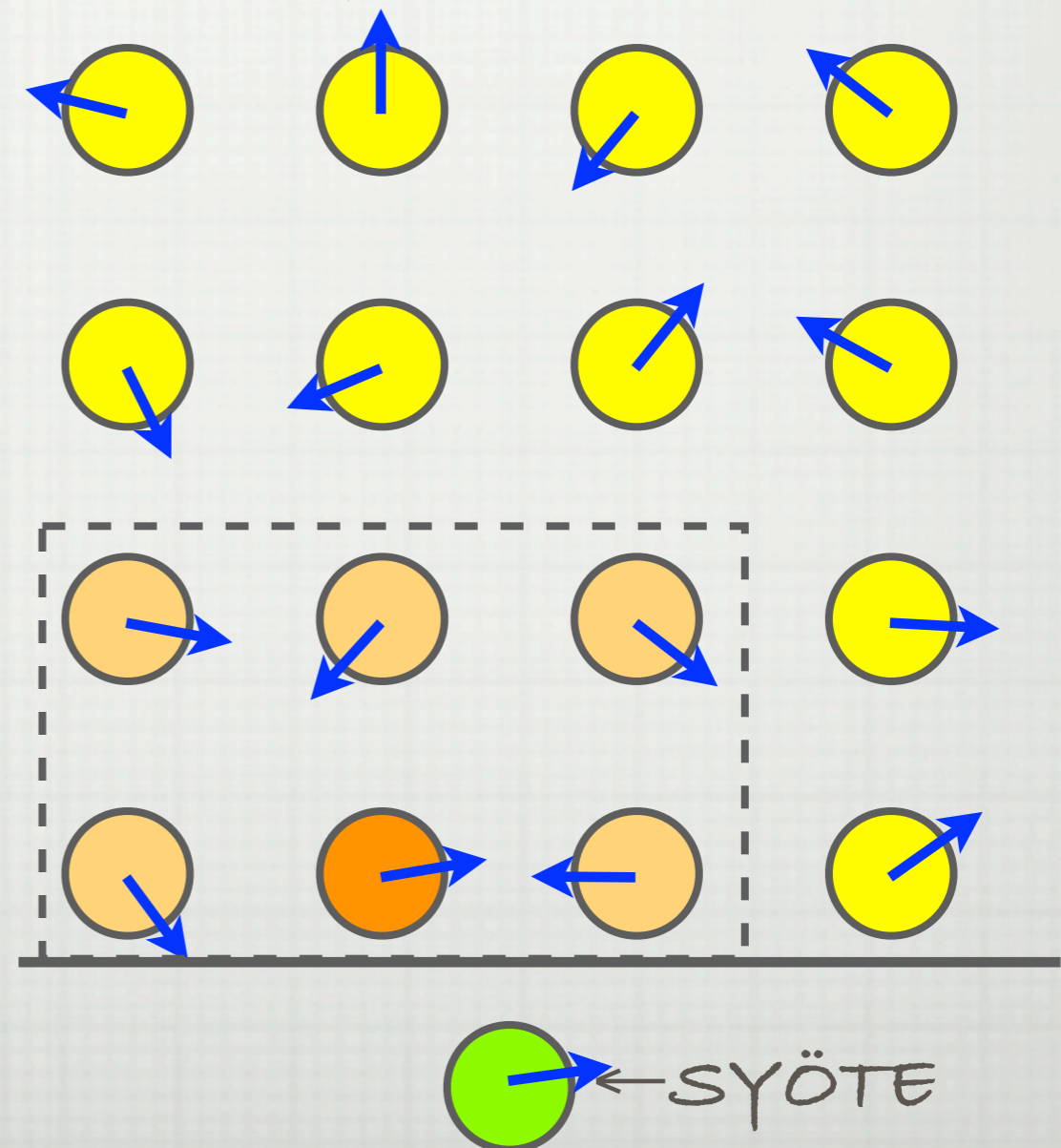
ITSEORGANISOIVA VERKKO: KOHOSIEN KARTTA

- * KARTAN POINTTINA ON, ETTÄ SAMALLA KUN VOITTAJAN TILAA MUOKATAAN, MUOKATAAN MYÖS NAAPUREIDEN TILAA

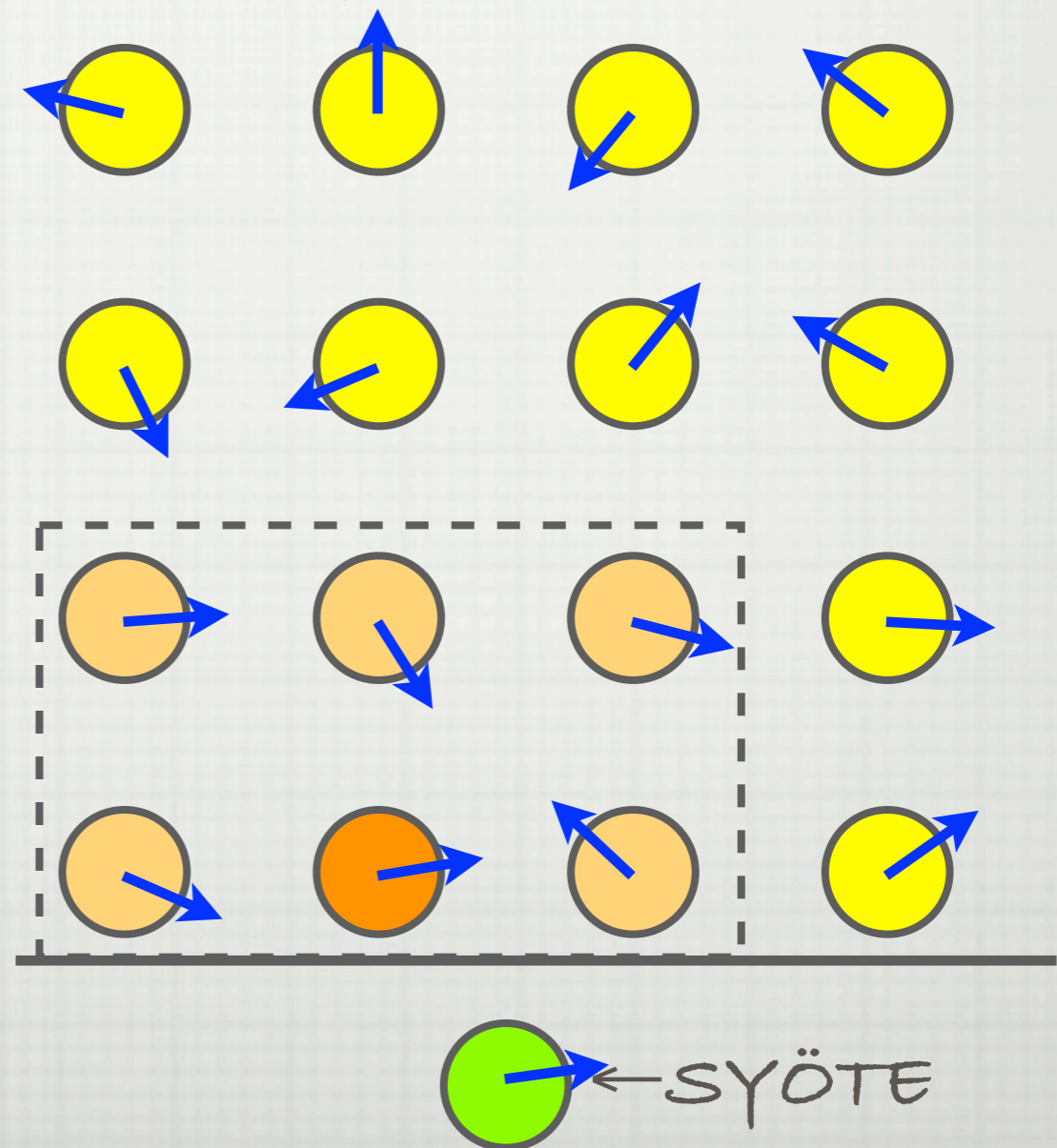
ITSEORGANISOIVA VERKKO: KOHOSIEN KARTTA

- * KARTAN POINTTINA ON, ETTÄ SAMALLA KUN VOITTAJAN TILAA MUOKATAAN, MUOKATAAN MYÖS NAAPUREIDEN TILAA

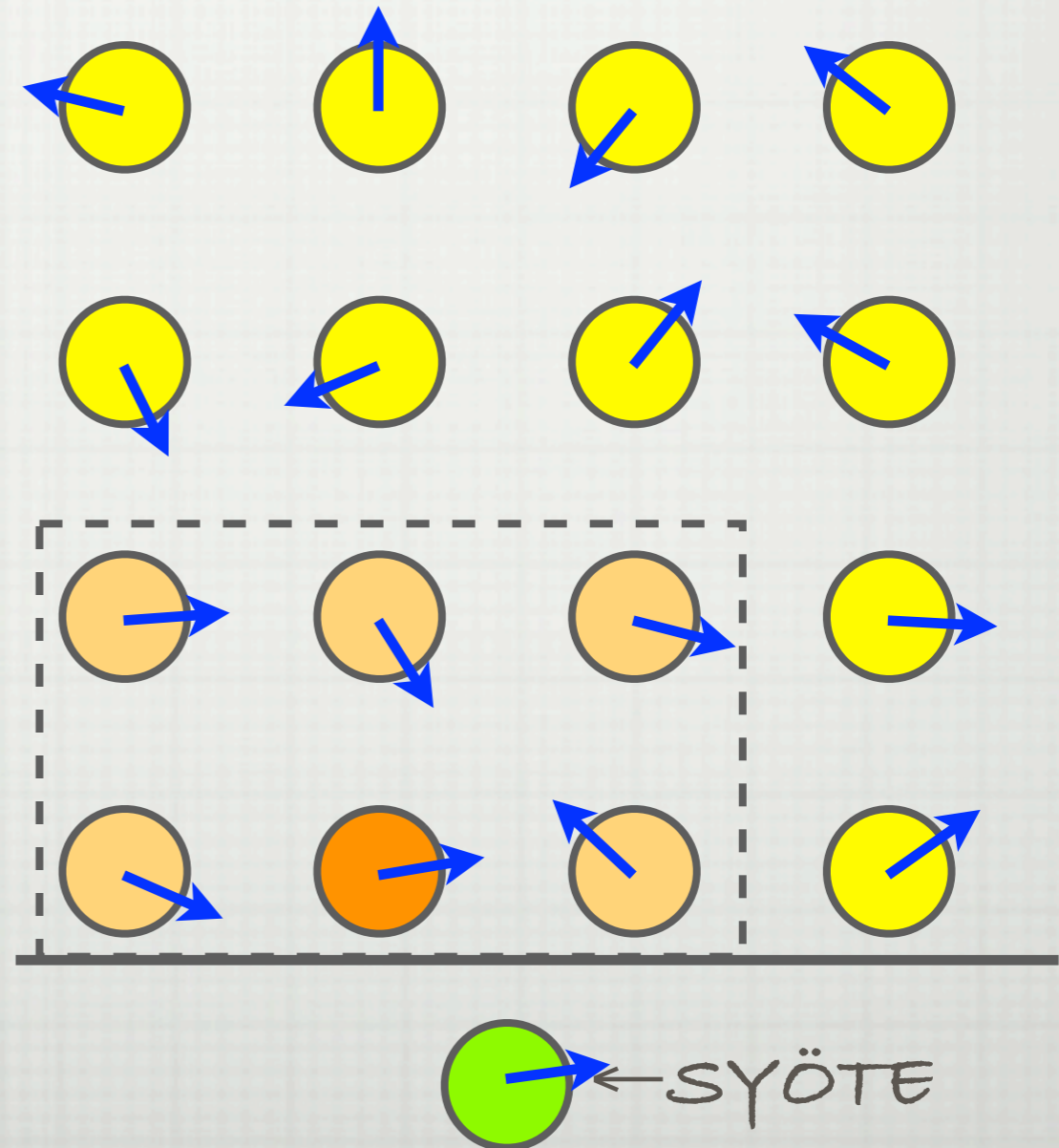
ITSEORGANISOIVA VERKKO: KOHOSIEN KARTTA

- * KARTAN POINTTINA ON, ETTÄ SAMALLA KUN VOITTAJAN TILAA MUOKATAAN, MUOKATAAN MYÖS NAAPUREIDEN TILAA

ITSEORGANISOIVA VERKKO: KOHOSIEN KARTTA

- * KARTAN POINTTINA ON, ETTÄ SAMALLA KUN VOITTAJAN TILAA MUOKATAAN, MUOKATAAN MYÖS NAAPUREIDEN TILAA
- * NAAPURIT ALKAVAT MUISTUTTAA TOISIAAN
- * OPPIMISEN EDETESSÄ NAAPURUSTON KOKOA VOIDAAN PIENENTÄÄ
- * NEURONIEN TILOIHIN TEHDÄÄN MYÖS PIENEMPIÄ JA PIENEMPIÄ MUUTOKSIA

NEUROVERKKOTYYPIT

NEUROVERKKOTYYPIT

---

1. ETEENPÄINSYÖTTÄVÄ VERKKO:

- PERSEPTRONI
- MONIKERROSPERSEPTRONI
- ...

2. TAKAISINKYTKETTYVÄ VERKKO:

- HOPFIELDIN VERKKO
- BOLTZMANNIN KONE
- ...

3. ITSEORGANISOIVA KARTTA

- KOHOSEN SOM

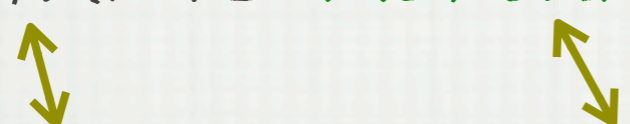
NEUROVERKKOJEN SOVELLUKSET

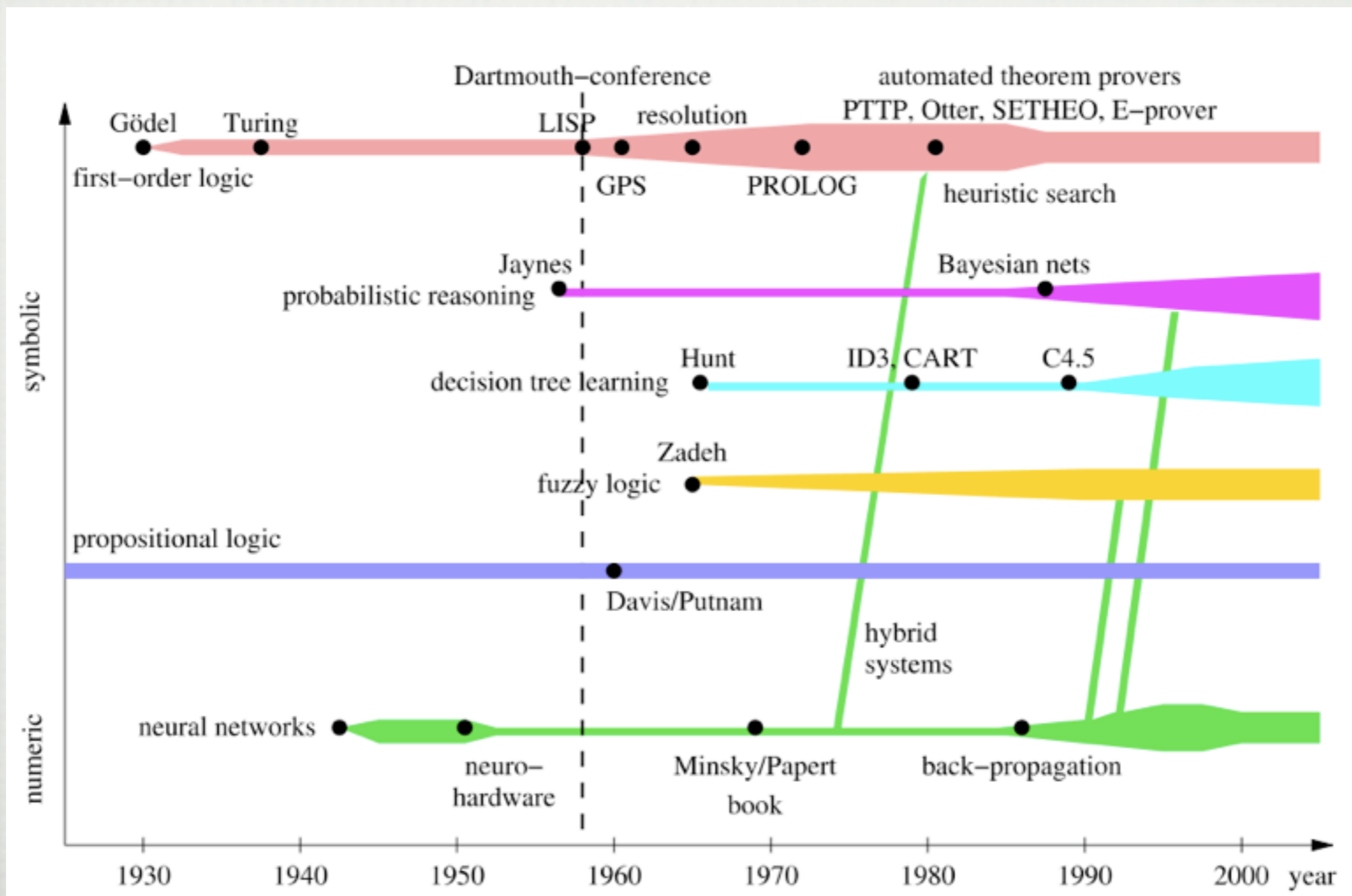
- * ERI NEUROVERKKOTYYPEILLÄ ON OMAT SOVELLUKSENSA
- * ETEENPÄIN SYÖTTÄVIÄ VERKKOJA VOI KÄYTTÄÄ MM. OHJATTUUN KONEOPPIMISEEN JA FUNKTIOIDEN APPROKSIMOINTIIN
- * TAKAISINKYTKETYVIÄ VERKKOJA VOI KÄYTTÄÄ MM. VIKASIETOISINA MUISTEINA
- * ITSEORGANISOIVIA KARTTOJA VOI KÄYTTÄÄ DATAN VISUALISOINTIIN

NEUROVERKOT SUHTEESSA MUIHIN MENETELMIIN

- * NEUROVERKOT KUULUVAT JAOTTELUSSA "GOFAI" VS "MODERNI AI" JÄLKIMMÄISEEN RYHMÄÄN

(SYMBOLINEN VS "SUBSYMBOLINEN" TAI DIGITAALINEN)
- * JOTKUT NEUROVERKOT OVAT PROBABILISTISIA (ESIM. BOLTZMANNIN KONE), JOTEN PROB. MENETELMIÄ VOI SOVELTAA NIIHIN
- * VOIDAAN SOVELTAA ESIM. KONEOPPIMISESSA JA VISUALISOINNISSA (SOM)
- * PERINTEINEN TEKOÄLYN OSA-ALUE, MUTTA NYKYÄÄN EHKÄ JÄÄMÄSSÄ VAIN YHDEKSI MALLIKSI MONIEN MUIDEN JOUKOSSA

NEUROVERKOT SUHTEESSA MUIHIN MENETELMIIN

LÄHDE: ERTEL: INTRODUCTION TO ARTIFICIAL INTELLIGENCE, SPRINGER, 2011.